UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Notæ In Notas Willelmi Wendrockii Ad Ludovici Montaltii Litteras, Et In Disquisitiones Pauli Irenæi Inustæ

Fabri, Honoré

Coloniæ, 1659

Nota I. Ignoti Scriptoris Epistola.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39536

Visual Library

si unam admittit. An ex furculo, & trunco, cui est insitus, duæ arbores fiunt? an ex homine, & equo cui insidet, duo equites evadunt? De hæresi malè, judicas. Rectè de eâ censere, hæretici profectò non est; utpotè, qui aliorum Catholica dogmata pro heterodoxis, & sua heterodoxa pro Catholicis habeat. Quid mirum? cum factus sit sicut equus & mulus, quibus non est intellectus. Et ut ab equis ad asinos, ad vos scilicet revertar, quis nescit vos esse reos, damnatos, & Vaticano fulmine tactos; doctrinam vestram hæreticam, impiam, blasphemam à supremo & legitimo judice declaratam; libros vestros multiplici Decreto confixos, & nigriore nota fœdatos? Quis igitur ferat, insolentem illam proterviam, qua vobis impunè potestatem arrogatis, judicandi doctrinam morum & fidei, damnandique auctores Catholicos, qui vestros errores, pro eo, quo sunt erga optimam Parentem Ecclesiam zelo refutarunt? quis unquàm tàm immanem arrogantiam, tàm horrendam superbiam ferat?

In duodecimam Epistolam,

NOTA I.

Ignoti Scriptoris Epistola.

HAnc latinè reddidisti, inquis, notarum loco. * Scriptorem ignotum dicis, quasi alter ignotus etiam non sit. Montaltii nomen scenicum est: scena haud dubiè histrionem decet. Quamobrem porrò Montaltium nomen suum tacuisse dicis? nonnè

* *Pag. 320.*

quia

quia sibi à Jesuitarum gladiis & sclopis timebat? O timidum animal, qui te mortalium sibilis exponis! stylum Jesuitarum timuit, non gladium; aut certè gladium timuit & laqueum Carnificis: multi enim extremo supplicio, juxta legum Decreta, plectuntur, longè Montaltio innocentiores. Tum Montaltii potentiam & vim exaggeras, qui, *si voluisset*, inquis, *ut te, Deus bone poterat calfacere*! affusâ scilicet calidâ: *Viden' ut totam Societatem agat, & verset?* hactenùs tamen immotam. *Quid si in te unum vertisset impetum?* lepidè prorsùs & thrasonicè. Doles præterea, quòd Jesuitæ Jansenistas vestros tanquam hæreticos insectentur. Dolere potiùs debueras, quòd Jansenistæ sint hæretici, & damnatis erroribus obstinatiùs adhæreant.

His præmissis, ad quæstionem accedis. * Montaltius Vasquis doctrinam de eleëmosyna ita exposuerat, quasi divites laïcos omnino liberaret à facienda eleemosyna, etiam de superfluo. Hanc imposturam egregiè diluerat uterque Apologista; primus quidem impostur. 1. & in respons. ad duodecimam Epistolam; alter verò in respons. ad objectionem 12. & ab his clarissimè ostenditur, ex mente Vasquis, divites teneri, dare eleëmosynam, non tantùm de superfluo, extra casum extremæ necessitatis, sed etiam de necessario, idque sub pœna peccati mortalis cap. 1. Opusculi d. 111. n. 29. & 18. 13. Sed doctrinam hujus Doctoris non intelligitis, nec capitis varias distinctiones, quibus appositè omninò explicat, quid sit superfluum, quid necessarium. Nempè aliquid est necessarium vel ad vitam, tùm propriam, tùm familiæ; vel ad statum jam acquisitum, vel ad illum, qui legitimè probabiliter proximè, & ut sic dicam, prudenter, haud temerè acquiri potest; vel ad famam, &c. Deinde

* *Pag. 321. ad 325.*

dè alia est ordinaria pauperis necessitas, alia extrema; alia non extrema quidem, sed gravis & urgens: prætereà aliud est, divitem adstringere sub pœna peccati mortalis, ad faciendam eleëmosynam; aliud, hortari, impellere, invitare. Cuncta hæc ita confunditis, ut unum ab alio non distinguatis; cum tamen manifestum sit, doctrinam Vasquis longè strictiorem esse, doctrinâ Gabriëlis, Majoris, & Gersonis; qui docent, divites teneri tantùm in extrema pauperum necessitate; immò & Cajetani, qui docet, divites non teneri extrà extremam necessitatem, nisi de superfluo. Quod ad tuas cavillationes reponam, nihil opportuniùs occurrit, quàm si tibi auctor sim, ut legas dubium illud 3. Vasquis; & si fortè non intelligis, ut magistrum adhibeas, quo reverà satis indiges, cùm tantam ignorantiam præ te feras. Vellem etiam accerseres morum magistrum, qui tuam illam feritatem, & effrænem licentiam coërceret. Immò si me audis, totum illud opusculum diligenter volves, cum in eo genere, nihil melius, firmius, & solidius inveniri possit.

Ne tamen mihi vitio vertas, quod errores tuos dissimulem, aliquot adnoto. * Maximum crimen à Vasque & Apologista, Cajetano affictum esse dicis: quamobrem verò? quia eum docere asserunt, in *Tract. de Indulg.* extrà extremam necessitatem, dandi superflui præceptum, peccati venialis modum non excedere. Accipe verba Cajetani tom. 1. Opusc. 27. quæst. tract. de indulgent. quæst. 3. num. 40. *Licet*, inquit, *necessitas non extrema non obliget ad peccatum mortale omittentem eleëmosynam, magna tamen necessitas visa à potenti sine suo incommodo subvenire*, (:de superfluo scilicet, alioquin incommodo esset:) *rationabiliter tenetur, ut obliget etiam ad peccatum, quamvis non mortale.* Illud autem

* *Pag.* 325.

autem *seclusa superfluitate bonorum*, ad rem non facit: vult enim Cajetanus, locum illum Joannis 1. c. 3. *Si quis viderit fratrem suum necesse habere, & clauserit viscera sua ab eo, quomodò charitas Dei manet in eo*, præscindendo à superfluis, de extrema necessitate intelligendum esse, *si assertivus* sit. Licèt autem Cajetanus contrarium videatur dicere tom. 2. tract. v. hunc tamen scripsit anno 1496. illum verò de indulgentiis 1518.

Præterea carpis Vasquem, eò quòd dixerit, vix unquàm teneri aliquem ad eleëmosynam præcisè ex superfluo status, cum vix unquam hujusmodi superfluum sit: quod à legis Evangelicæ animo prodigialiter abhorrere dicis. At idem habet Cajetanus, in Summâ Morali, Verbo *Eleëmosyna*: *superfluum judicandum est*, inquit, *consideratis sumptibus, status munificentia, magnificentia, communibus eventibus, hæredibus, & aliis ejusmodi; ita ut rarò videatur contingere, ut homo secundùm statum gloriosè vivens superfluum habeat.* Denique id quod dicis, extremam necessitatem, de qua loquitur Cajetanus, eandem esse cum ea, quæ à Vasque magna, gravis, urgens vocatur, & quàm ab extremâ cum omnibus probè distinguit; ejusdem furfuris est cum aliis tuis figmentis. Est profectò, quòd dicam, nullum mihi visum hactenus cum tanta impudentia scripsisse. Erit, quòd miretur posteritas, eò processisse impudentiam hominis Jansenianì, haud dubiè à malo Dæmone acti; ut ter etiam & quater impostura convictus, eandem tamen, per diabolicam obstinationem, quæ resipiscere nescit, denuò referat.

Ad Simoniam deindè gradum facis: * & quamvis ab utroque Apologista sincerè ac fideliter edoctus, discere tamen non potuisti, nullam esse Simoniam, juris scilicet divini, ubi datur aliquid temporale pro spirituali, aut vicissim, non tamen ut pretium: nem-

* *Pag.* 325.

pè Simonia venditionem continet, seu realiter, ut vocant, seu virtualiter & æquivalenter; alioquin enim, nihil posset dari pro Missa, pro Horis Canonicis, pro administratione Sacramentorum. Non datur hoc titulo, inquies.* Rectè: non datur titulo pretii, sed alio v. g. pii stipendii, motivi, ut vocant, eleëmosynæ, gratitudinis, amicitiæ. Sed, inquis, Montaltius ad Beneficia & Sacerdotia traduxit. Et hoc non rectè; cum lege condita cautum sit, ne quidquam quocunque titulo, in hac materia detur; itemque in Collatione Ordinum: igitur si datur aliquid, licèt non detur ut pretium, sed alio titulo, non erit quidem Simonia contra jus Divinum, sed contra Ecclesiasticum. Dare tamen aliquid, ad obtinendum Beneficium, conducens, sine alio titulo; licèt de ratione pretii non cogitetur, Simonia est Juris Divini; illud enim, æquivalenter saltem, titulo pretii datur. Accipere aliquid pro Missa, licitum est, quia lege non vetitum: si tamen Sacerdos illam pecuniam sibi vendicet, ut Missæ pretium, sive hoc pretium pro fine sibi proponat, sive quidlibet aliud, haud dubiè veram Simoniam admittit. Hoc ipsum est, quod tenent Jesuitæ. Locus, quem ex tuo Cantore adducis, de pretio agit, cujus expressè meminit. Affingis autem, per intolerabilem calumniam Jesuitis, horribilem illam sententiam; quasi dicant, licitum esse Sacerdoti, omnes spirituales fructus ex Sacrificio provenientes, alteri accepto pretio concedere, seu vendere. Si tuum illud *mentiris impudentissimè*, huc accersam; nullam sanè tibi faciam injuriam, cum insigne mendacium sit.

Ad quæstionem Montaltii de pecunia ab eo accepta, * cui beneficium concesserat, jam ter, aut quater responsum est; primò quidem esse Simoniam contra jus positivum, ut vocant; nam leges hoc vetant: deinde

* *Pag.* 307.

dè si pactum intercedat, vel expressum, vel tacitum, quo fiat, ut pecunia pro beneficio detur, id est, in pretium beneficii, & resultare præsumatur in accipiente obligatio rependendi, seu beneficium, seu pecuniam, est Simonia contra jus divinum; item si is qui concedit beneficium, intendat obligare alterum ad solvendam pecuniam, aut qui dat primo loco pecuniam, obligare alterum ad cedendum beneficium; est etiam Simonia contra jus divinum. Si verò qui accepit ab alio beneficium, ultrò & volens ab eo motivo impulsus, liberaliter aliquam pecuniæ summam eidem numeret, vel meræ gratitudinis causâ, vel eleëmosynæ & piæ donationis titulo, si fortè ille pecuniâ indigeat; item si quis det alteri ex mera liberalitate, ex charitate, ex amicitia, aliquam pecuniæ summam, qua hic moveatur ad resignandum eidem beneficium, modò nulla intercedat ratio pretii, seu venditionis, id est, modò is, qui pecuniam dedit, nullam indè obligationem resultare præsumat in accipiente, resignandi scilicet beneficium, non erit Simonia. Quid ad hæc, mi homo? Horribilem impietatem vocas. Igitur horribilis est impietas, propter Sacrificium Missæ pecuniam dare & accipere, immò longè priori horribilior, cum hoc Sacrosanctum mysterium sit augustius simplici beneficio. Sed inquies, hoc licet; quia Ecclesia permittit. Quasi verò Ecclesia impietatem permittere valeat. Itaque manifestum est, hæc à te nesciri; alioquin non adeò ineptè dissereres. Ut enim mitiùs de te loquar, rem hanc Willelme, non capis; quam tamen discere potuisti ab utroque Apologista.

Vis auctores hujus doctrinæ? hi sunt, D. Thom. 2. 2. q. 100. & in 4. d. 25. & quodl. 8. item Alens. Altisiodor. Antonin. Armach. Summistæ omnes & Canonistæ, quorum multos citat Suar. tom. 1. de relig. lib. 4.

c. 1. n. 9. Item Barbosa in cap. *etsi quæstiones* de Simon. Item Sylvester v. Simonia, §. *tertio quæritur*. Cajetan. in summ. v. Simonia satis fusè. Sed bonus sum, qui hîc hæreo, cùm potiùs remittendus sis ad utrumque Apologistam: ad primum quidem impost. 2. & in resp. ad Epist. 12. ad secundum verò, in responf. ad object. 13. sed potissimum ad P. Josephum Gibalinum, qui ex professo singulari tractatu, rem hanc ita discussit, & ineptias vestras refutavit, ut nihil profectò sit, quod doctissimi quique in hac materia ultra desiderent. omissis enim Societatis Doctoribus, quamvis plurimi sint, iique doctrina & pietate celeberrimi & gravissimi, alios auctores adducit, allatis, collatisque eorum locis, initio facto à Petro Lombardo Magistro Sententiarum; item Canonistas, Romanosque Pontifices, ipsius Sorbonæ Decreta; quibus omnibus abundè prorsus evincit, nullam unquam Simoniam esse, in qua ratio pretii, ac proindè venditionis non intercedat: rarum opus, sive rationum pondera, sive auctoritatis momenta, sive oppositæ sententiæ refutationem perpendas. Ad hunc ego te remittendum putavi, à quo multa, quæ nescis, discere valeas.

Insulsè demùm sub finem * & plusquam pueriliter, in priorem Apologistam declamas, quòd ab Escobario ad Lessium controversiam transtulerit, pro eo, qui contractis nominibus, bonis deinde cedit. Sed ab re profectò expostulas Wendrocki; quasi verò doctrinam illam Montaltius Lessio non attribuat. Sed, inquis, Montaltius per se Lessium non protulerat; nam Escobarii tantùm locum attulerat, in quo Lessius laudabatur. Quo usque tandem mentiri non cessabis, mendaciorum architecte? ad octavam Epistolam te revoco, pagin. 182. Volve, lege, *hoc noster sancivit Lessius, confirmavit Escobarius*, &c. per se igitur Lessium

* *Pag.* 328.

hujus

hujus doctrinæ auctorem appellasti; Escobarium verò ejusdem confirmatorem. Lessius tamen sententiam suam longè fusiùs & clariùs explicuit: nam Escobarius aliorum Doctorum sensum sæpè supponit, rarò explicat. Hujus igitur doctrinæ sensus apud Lessium explorandus est, & discutiendus: quod egregiè præstitit Apologista impost. 3. & in respons. ad Epist. 12. Ad eum te remitto; nisi velis Escobarii Vallisoleto exspectare responsum. Et verò licèt Escobarius ambiguè locutus sit; cum is dicat, se cum Lessio sentire, non alia quàm Lessii, ipsi doctrina imputanda est. Injustè igitur conquereris, quòd Apologistæ doctrinam Lessii de hoc argumento explicuerint; primus quidem citatis locis, alter verò in respons. ad object. 24.

NOTA II.

De reditibus Ecclesiasticis.

TAm facilè pronunciare, vel ignorantiæ, vel imprudentiæ est; adde malitiam & iniquitatem, cum quis ex odio præcipiti, quo adversùs aliquos abripitur, pronunciat. In hoc, erras statim initiò: Vis enim, * certius esse nihil, quàm Ecclesiasticos suorum redituum dominos non esse: & ex Comitolo, cujus auctoritas nullius ferè momenti est, periculosam illam sententiam vocas, quæ ad omnem licentiam aditum aperiat. Si oppositam probabilem dixisses, utique tolerandus esses, cum pro illa multi auctores scripserint: at ita certam putare, ut aliam periculosam esse velis, & ad omnem licentiam aditum aperientem, hoc reverà sustineri nequit; cum ea pro se gravissimos auctores habeat, quales sunt Sotus, Covarruvias, Adrianus, Corduba, Vasques, Arboreus,

* *Pag.* 329.

Alcozer,